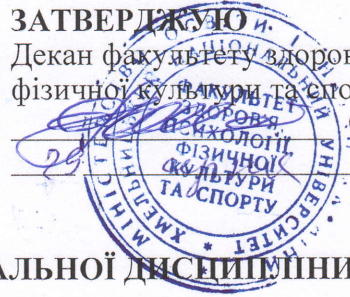

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету здоров'я, психології,
фізичної культури та спорту
Євген ПАВЛЮК
2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робота психолога з сім'єю

Галузь знань – С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

Спеціальність – С4 Психологія

Рівень вищої освіти – Перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма – Психологія

Обсяг дисципліни – 5 кредитів ЄКТС. **Шифр дисципліни** ОФП.17

Мова навчання – українська

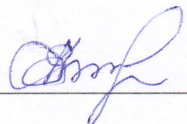
Статус дисципліни: обов'язкова (фахової підготовки)

Факультет – здоров'я, психології, фізичної культури та спорту

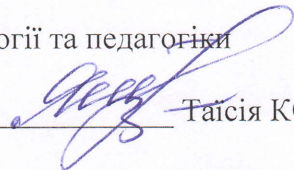
Кафедра – Психології та педагогіки

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проєкт*	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
					Аудиторні заняття					Самостійна робота, у т.ч. ІРС			Залік	Іспит
			Кредити ЄКТС	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
Д	3	7	5	150	66	32		34		84				+
З	3	7	5	150	14	8		6		136				+

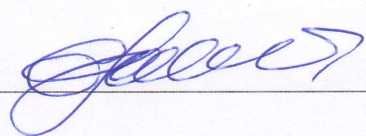
Робоча програма складена на основі Освітньо-професійної програми за спеціальністю С4 Психологія

Робочу програму склав д-р. психол. наук, професор Євген ПОТАПЧУК

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри психології та педагогіки

Протокол від 28 серпня 2025 р. № 1 Зав. кафедри Таїсія КОМАР

Робоча програма розглянута та схвалена вченою факультету здоров'я, психології фізичної культури та спорту

Голова вченої ради ФЗПФКС Євген ПАВЛЮК

2. Пояснювальна записка

Дисципліна «Робота психолога з сім'єю» є складовою обов'язкової частини дисциплін фахової підготовки фахівців першого (бакалаврського) освітнього рівня за спеціальністю С4 Психологія за освітньо-професійною програмою Психологія.

Пререквізити: ОЗП.12 Педагогіка, ОФП.11 Основи психологічного консультування. ОФП.12 Основи психологічної корекції, ОФП.16 Основи психотерапії.

Постреквізити: ОФП.22 Кризова психологія. ОФП.27 Кваліфікаційна робота.

Відповідно до освітньої програми дисципліна сприяє забезпеченню:

компетентності: ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов; ЗК01 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; ЗК02 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; ФК03 Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання); ФК08 Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову, в т. ч. особам, які отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни); ФК10 Здатність дотримуватися норм професійної етики.

програмні результати навчання: ПРН01 Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання; ПРН02 Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань; ПРН05 Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги; ПРН09 Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання); ПРН11 Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій (в т. ч. у роботі з особами, що отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни); ПРН16 Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

Мета дисципліни – сформувати у здобувачів систему знань про психологічні особливості створення, розвитку сім'ї та вміння і навички роботи психолога при виникненні нормативних і ненормативних сімейних криз.

Предмет дисципліни – психологічні закономірності створення і розвитку сім'ї та практична робота психолога з дисфункціональною сім'єю.

Завдання дисципліни: надати здобувачам знання про психологічні закономірності створення і розвитку сім'ї та характерні порушення її функціонування; формувати здатність аналізувати і з'ясовувати першопричини сімейних дисгармоній, особистісних страждань членів сім'ї та проводити психологічну роботу з ними з дотриманням етичних принципів професійної діяльності психолога; *набути вмінь і навичок* обирати та застосовувати психодіагностичний інструментарій психологічного дослідження сімейних криз, пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем дисфункціональних сімей, складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнтів, забезпечувати ефективність власних дій, пов'язаних з психологічними травмами членів сім'ї, зокрема, внаслідок війни.

Результати навчання: Здобувач, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен бути здатним: аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми у сфері сімейних стосунків та пропонувати шляхи їх розв'язання; розуміти закономірності та особливості створення і розвитку сім'ї, а також першопричини сімейних дисгармоній; визначати ознаки сімейних криз і пропонувати власні способи вирішення психологічних проблем, складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей членів сім'ї, забезпечувати ефективність власних дій у роботі з сім'єю; знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

3. Структура залікових кредитів дисципліни

Назва теми	Кількість годин, відведених на:					
	Денну форму			Заочну форму		
	Лекції	Практ. заняття	СРС	Лекції	Практ. заняття	СРС
Тема 1. Сім'я як соціально-психологічний феномен	2	2	5	2	2	9
Тема 2. Основні функції та завдання сімейного психолога	2	2	5			9
Тема 3. Підготовка молоді до сімейного життя як психологічна проблема	2	2	5			9
Тема 4. Шлюбні потенціали як основа міжособистісної сумісності подружньої пари	2	2	5			9
Тема 5. Прийняття подружніх зобов'язань як сімейна криза	2	2	5	2	2	9
Тема 6. Засвоєння батьківських ролей і прийняття факту народження дитини як сімейна криза	2	2	5			9
Тема 7. Емоційна байдужість між шлюбними партнерами як сімейна криза	2	2	5			9
Тема 8. Включення дітей у зовнішню соціальну структуру як сімейна криза	2	2	5			9
Тема 9. Прийняття факту вступу дитини у підлітковий вік як сімейна криза	2	2	5			8
Тема 10. Відокремлення дорослої дитини від батьківського дому як сімейна криза	2	2	5			8
Тема 11. Важка хвороба члена сім'ї як сімейна криза	2	2	6	2	2	8
Тема 12. Смерть члена сім'ї як сімейна криза	2	2	6			8
Тема 13. Домашнє насильство як сімейна криза	2	2	6			8
Тема 14. Адюльтер як сімейна криза	2	2	5	2		8
Тема 15. Розлучення як сімейна криза	2	2	5			8
Тема 16. Повторний шлюб як сімейна криза	2	4	6			8
Разом за 7-й семестр:	32	34	84	8	6	136

4. Програма навчальної дисципліни

4.1 Зміст лекційного курсу

4.1.1. Перелік лекцій для студентів денної форми здобуття освіти

№ лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
<i>Сьомий семестр</i>		
1	Сім'я як соціально-психологічний феномен Сутність та функції сім'ї. Структурні елементи сім'ї (подружній, батьківський, індивідуальний, сиблінговий). Проблемні сфери сімейних стосунків. Причини виникнення дисфункціональних сімей. Характеристика взаємовідношень між структурними елементами сім'ї (згуртованість, ієрархія, гнучкість, зовнішні і внутрішні кордони, ролева структура). Вплив сім'ї на психічне здоров'я її членів (учасників бойових дій). <i>Лит.</i> : [1] с. 27-42; [2] с. 59-67; [11] с. 33-37; [18] с. 90-99; [20] с. 190-199; [27] с. 5-41; [28] с. 63-102	2
2	Основні функції та завдання сімейного психолога Сутність роботи психолога з сім'єю (функції, завдання та обов'язки). Особливості просвітницької, психопрофілактичної, психодіагностичної, консультативної, психотерапевтичної роботи з сім'єю. <i>Лит.</i> : [2] с. 59-67; [3] с. 8-64; [10] с. 24-36; [23] с. 8-33; [26] с. 7-22	2
3	Підготовка молоді до сімейного життя як психологічна проблема Сутність та завдання підготовки молоді до сімейного життя. Дошлюбний етап. Компоненти та рівні психологічної готовності до сімейного життя. Гендерні особливості підготовки до шлюбу. <i>Лит.</i> : [1] с. 68-106; [6] с. 233-238; [14] с. 183-188; [17] с. 29-36; [25] с. 254-258	2
4	Шлюбні потенціали партнерів як основа міжособистісної сумісності подружньої пари Сутність та структура шлюбного потенціалу особистості (фізична, інтелектуально-світоглядна, морально-психологічна, інтимно-сексуальна, матеріально-фінансова та господарська привабливість). Особливості психологічної діагностики шлюбного потенціалу особистості. Рівні міжособистісної сумісності як співвідношення шлюбних потенціалів партнерів. <i>Лит.</i> : [1] с. 43-54; [6] с. 233-238; [13] с. 151-163; [23] с. 5-27	2
5	Прийняття подружніх зобов'язань як сімейна криза Сутність сімейної кризи, пов'язаної з прийняттям подружніх зобов'язань. Взаємна адаптація подружжя. Розподіл сімейних обов'язків. Вплив батьківської сім'ї на молоде подружжя. Особливості роботи психолога з молодим подружжям, яке потребує психологічної допомоги. <i>Лит.</i> : [4] с. 5-12; [12] с. 268-274; [22] с. 11-14; [27] с. 43-84; [28] с. 189-211	2
6	Засвоєння батьківських ролей і прийняття факту народження дитини як сімейна криза Сутність сімейної кризи, пов'язаної з засвоєнням батьківських ролей і прийняттям факту народження дитини. Мотивація вагітності. Характеристика батьківських ролей. Особливості роботи психолога з молодими батьками, які потребують психологічної допомоги. <i>Лит.</i> : [1] с. 27-54; [4] с. 5-28; [12] с. 268-274; [16] с. 16-27; [22] с. 14	2
7	Емоційна байдужість між шлюбними партнерами як сімейна криза Сутність сімейної кризи, пов'язаної з виникненням емоційної байдужості між шлюбними партнерами. Ознаки емоційної байдужості між подружжям. Емоційні та поведінкові реакції подружжя. Особливості роботи психолога зі	2

	шлюбними партнерами, які переживають кризу емоційної байдужості. <i>Лім.</i> : [3] с. 119-135; [8] с. 167-176; [19] с. 91-102; [27] с. 104-119	
8	Включення дітей у зовнішню соціальну структуру як сімейна криза Сутність сімейної кризи, пов'язаної з включенням дітей у зовнішню соціальну структуру. Ознаки кризи. Особливості роботи психолога щодо локалізації проблеми у сфері дитячо-батьківських стосунків, індивідуальних особливостей дитини, подружніх стосунків. <i>Лім.</i> : [12] с. 268-274; [21] с. 183-187; [25] с. 254-258; [27] с. 85-92	2
9	Прийняття факту вступу дитини у підлітковий вік як сімейна криза Сутність сімейної кризи, пов'язаної зі вступом дитини у підлітковий вік. Ознаки кризи. Криза ідентичності дитини підліткового віку. Особливості роботи психолога щодо консультування сім'ї з підлітком. Врахування психологічних нормативних завдань підліткового віку. <i>Лім.</i> : [3] с. 136-142; [10] с. 37-75; [15] с. 84-89; [21] с. 183-187; [22] с. 15	2
10	Відокремлення дорослої дитини від батьківського дому як сімейна криза Сутність сімейної кризи, пов'язаної з відокремлення дорослої дитини від батьківського дому. Ознаки кризи. Процес сепарації «батьки-дитина». Кризи дорослого віку у батьків. Особливості роботи психолога щодо консультування сім'ї при проблемній сепарації дорослої дитини. <i>Лім.</i> : [3] с. 173-177; [6] с. 233-238; [18] с. 90-99; [22] с. 15-16; [28] с. 153-170	2
11	Важка хвороба як сімейна криза Сутність сімейної кризи, пов'язаної з важкою хворобою чи смертю члена сім'ї. Ознаки сімейної кризи. Вікові зміни у похилому віці. Сутність сімейної кризи, пов'язаною зі смертю члена сім'ї. Стадії переживання втрати близької людини. Особливості роботи психолога з сім'єю при переживанні кризи, пов'язаною з важкою хворобою чи смертю члена сім'ї. <i>Лім.</i> : [2] с. 8-40; [11] с. 33-37; [18] с. 90-99; [20] с. 190-199; [22] с. 21-22	2
12	Смерть члена сім'ї як сімейна криза Сутність сімейної кризи, пов'язаної з важкою хворобою чи смертю члена сім'ї. Ознаки сімейної кризи. Вікові зміни у похилому віці. Сутність сімейної кризи, пов'язаною зі смертю члена сім'ї. Стадії переживання втрати близької людини. Особливості роботи психолога з сім'єю при переживанні кризи, пов'язаною з важкою хворобою чи смертю члена сім'ї. <i>Лім.</i> : [2] с. 113-126; [3] с. 252-255; [18] с. 90-99; [22] с. 22; [26] с. 47-118	2
13	Домашнє насильство як сімейна криза Сутність сімейної кризи, пов'язаної з виникненням домашнього насильства. Ознаки домашнього садиста. Причини пасивності та ролі жертви домашнього насильства. Особливості роботи психолога жертвами домашнього насильства (інформування, пояснення, переорієнтація). Спеціальні заходи щодо протидії домашньому насильству. <i>Лім.</i> : [2] с. 113-126; [3] с. 257-266; [22] с. 23; [24] с. 18-32	2
14	Аджюльтер як сімейна криза Сутність сімейної кризи, пов'язаної з виникненням подружньої невірності. Причини виникнення аджюльтеру. Ознаки сімейної кризи. Моделі поведінки подружжя при виникненні подружньої невірності. Особливості роботи психолога з сім'єю, яка переживає кризу подружньої невірності. <i>Лім.</i> : [3] с. 119-172; [12] с. 268-274; [19] с. 91-102; [22] с. 18; [28] с. 318-340	2
15	Розлучення як сімейна криза Сутність сімейної кризи, пов'язаної з розлученням шлюбних партнерів. Модель розпаду подружніх стосунків. Ознаки сімейної кризи. Стратегії поведінки	2

	шлюбних партнерів при розлученні. Особливості роботи психолога з сім'єю, яка переживає розлучення. <i>Лит.</i> : [3] с. 130-142; [9] с. 193-202; [27] с. 120-125; [28] с. 360-368	
16	Повторний шлюб як сімейна криза Сутність сімейної кризи, пов'язаної з повторним шлюбом. Типологія повторного шлюбу. Труднощі повторного шлюбу. Ознаки сімейної кризи. Особливості роботи психолога з членами сім'ї, які переживають кризу повторного шлюбу. <i>Лит.</i> : [3] с. 119-146; [7] с.183-187; [22] с. 24-26; [28] с. 309-318	2
	Разом:	32

4.1.2. Перелік оглядових лекцій для студентів заочної форми здобуття освіти

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
<i>Сьомий семестр</i>		
1-4	Сім'я як соціально-психологічний феномен Сутність та функції сім'ї. Структурні елементи сім'ї (подружній, батьківський, індивідуальний, сиблінговий). Проблемні сфери сімейних стосунків. Причини виникнення дисфункціональних сімей. Вплив сім'ї на психічне здоров'я її членів (учасників бойових дій). Сутність роботи психолога з сім'єю (функції, завдання та обов'язки. Дошлюбний етап. Компоненти та рівні психологічної готовності до сімейного життя. Сутність та структура шлюбного потенціалу особистості. Особливості психологічної діагностики шлюбного потенціалу особистості. Рівні міжособистісної сумісності як співвідношення шлюбних потенціалів партнерів. <i>Лит.</i> : [1] с. 27-54; [2] с. 59-67; [6] с. 233-238; [11] с. 33-37; [13] с. 151-163; [18] с. 90-99; [20] с. 190-199; [23] с. 5-27; [27] с. 5-41; [28] с. 63-102	2
5-10	Нормативні сімейні кризи Сутність сімейної кризи, пов'язаної з прийняттям подружніх зобов'язань. Взаємна адаптація подружжя. Розподіл сімейних обов'язків. Вплив батьківської сім'ї на молоде подружжя. Особливості роботи психолога з молодим подружжям, яке потребує психологічної допомоги. Сутність сімейної кризи, пов'язаної з засвоєнням батьківських ролей і прийняттям факту народження дитини. Мотивація вагітності. Характеристика батьківських ролей. Особливості роботи психолога з молодими батьками, які потребують психологічної допомоги. Сутність сімейної кризи, пов'язаної з виникненням емоційної байдужості між шлюбними партнерами. Ознаки емоційної байдужості між подружжям. Емоційні та поведінкові реакції подружжя. Особливості роботи психолога зі шлюбними партнерами, які переживають кризу емоційної байдужості. Сутність сімейної кризи, пов'язаної з включенням дітей у зовнішню соціальну структуру. Особливості роботи психолога щодо локалізації проблеми у сфері дитячо-батьківських стосунків, індивідуальних особливостей дитини, подружніх стосунків. Сутність сімейної кризи, пов'язаної зі вступом дитини у підлітковий вік. Криза ідентичності дитини підліткового віку. Особливості роботи психолога щодо консультування сім'ї з підлітком. Врахування психологічних нормативних завдань підліткового віку. Сутність сімейної кризи, пов'язаної з відокремлення дорослої дитини від батьківського дому. Процес сепарації «батьки-дитина». Кризи дорослого віку у батьків. Особливості роботи психолога щодо консультування сім'ї при проблемній сепарації дорослої дитини. <i>Лит.</i> : [1] с. 27-54; [3] с. 119-142; [4] с. 5-28; [8] с. 167-176; [10] с. 37-75; [12] с. 268-274; [15] с. 84-89; [16] с. 16-27; [19] с. 91-102; [21] с. 183-187; [22] с. 11-14; [25] с. 254-258; [27] с. 43-92; [28] с. 189-211	2

11-13	Ненормативні сімейні кризи, пов'язані з хворобами, смертю та насильством Сутність сімейної кризи, пов'язаної з важкою хворобою чи смертю члена сім'ї. Ознаки сімейної кризи. Вікові зміни у похилому віці. Сутність сімейної кризи, пов'язаною зі смертю члена сім'ї. Стадії переживання втрати близької людини. Особливості роботи психолога з сім'єю при переживанні кризи, пов'язаною з важкою хворобою чи смертю члена сім'ї. Сутність сімейної кризи, пов'язаної з важкою хворобою чи смертю члена сім'ї. Ознаки сімейної кризи. Вікові зміни у похилому віці. Сутність сімейної кризи, пов'язаною зі смертю члена сім'ї. Стадії переживання втрати близької людини. Особливості роботи психолога з сім'єю при переживанні кризи, пов'язаною з важкою хворобою чи смертю члена сім'ї. Сутність сімейної кризи, пов'язаної з виникненням домашнього насильства. Ознаки домашнього насильства. Причини пасивності та ролі жертви домашнього насильства. Особливості роботи психолога з жертвами домашнього насильства (інформування, пояснення, переорієнтація). Спеціальні заходи щодо протидії домашньому насильству. <i>Лім.</i>: [2] с. 8-40, 113-126; [3] с. 257-266; [11] с. 33-37; [18] с. 90-99; [20] с. 190-199; [22] с. 21-23; [24] с. 18-32	2
14-16	Ненормативні сімейні кризи, пов'язані з адюльтером, розлученням та повторним шлюбом Сутність сімейної кризи, пов'язаної з виникненням подружньої невірності. Причини виникнення адюльтеру. Моделі поведінки подружжя при виникненні подружньої невірності. Особливості роботи психолога з сім'єю, яка переживає кризу подружньої невірності. Сутність сімейної кризи, пов'язаної з розлученням шлюбних партнерів. Модель розпаду подружніх стосунків. Стратегії поведінки шлюбних партнерів при розлученні. Особливості роботи психолога з сім'єю, яка переживає розлучення. Сутність сімейної кризи, пов'язаної з повторним шлюбом. Типологія повторного шлюбу. Труднощі повторного шлюбу. Ознаки сімейної кризи. Особливості роботи психолога з членами сім'ї, які переживають кризу повторного шлюбу. <i>Лім.</i>: [2] с. 8-126; [3] с. 130-142; 252-255; [7] с.183-187; [9] с. 193-202; [11] с. 33-37; [18] с. 90-99; [20] с. 190-199; [22] с. 21-26; [26] с. 47-118; [27] с. 120-125; [28] с. 309-318; 360-368	2
	Разом:	8

4.2. Зміст практичних занять

4.2.1. Перелік практичних занять для студентів денної форми здобуття освіти

Номер заняття	Тема практичного заняття	Кількість годин
1	Сім'я як соціально-психологічний феномен. <i>Лім.</i> : [1] с. 27-42; [2] с. 59-67; [11] с. 33-37; [18] с. 90-99; [20] с. 190-199; [27] с. 5-41; [28] с. 63-102	2
2	Основні функції та завдання сімейного психолога <i>Лім.</i> : [2] с. 59-67; [3] с. 8-64; [10] с. 24-36; [23] с. 8-33; [26] с. 7-22	2
3	Підготовка молоді до сімейного життя як психологічна проблема <i>Лім.</i> : [1] с. 68-106; [6] с. 233-238; [14] с. 183-188; [17] с. 29-36; [25] с. 254-258	2
4	Шлюбні потенціали партнерів як основа міжособистісної сумісності подружньої пари <i>Лім.</i> : [1] с. 43-54; [6] с. 233-238; [13] с. 151-163; [23] с. 5-27	2
5	Прийняття подружніх зобов'язань як сімейна криза <i>Лім.</i> : [4] с. 5-12; [12] с. 268-274; [22] с. 11-14; [27] с. 43-84; [28] с. 189-211	2

6	Засвоєння батьківських ролей і прийняття факту народження дитини як сімейна криза <i>Літ.</i> : [1] с. 27-54; [4] с.5-28; [12] с. 268-274; [16] с. 16-27; [22] с. 14	2
7	Емоційна байдужість між шлюбними партнерами як сімейна криза <i>Літ.</i> : [3] с. 119-135; [8] с. 167-176; [19] с. 91-102; [27] с. 104-119	2
8	Включення дітей у зовнішню соціальну структуру як сімейна криза <i>Літ.</i> : [12] с. 268-274; [21] с. 183-187; [25] с. 254-258; [27] с. 85-92	2
9	Прийняття факту вступу дитини у підлітковий вік як сімейна криза <i>Літ.</i> : [3] с. 136-142; [10] с. 37-75; [15] с. 84-89; [21] с. 183-187; [22] с. 15	2
10	Відокремлення дорослої дитини від батьківського дому як сімейна криза <i>Літ.</i> : [3] с. 173-177; [6] с. 233-238; [18] с. 90-99; [22] с. 15-16; [28] с. 153-170	2
11	Важка хвороба як сімейна криза <i>Літ.</i> : [2] с. 8-40; [11] с. 33-37; [18] с. 90-99; [20] с. 190-199; [22] с. 21-22	2
12	Смерть члена сім'ї як сімейна криза <i>Літ.</i> : [2] с. 113-126; [3] с. 252-255; [18] с. 90-99; [22] с. 22; [26] с. 47-118	2
13	Домашнє насильство як сімейна криза <i>Літ.</i> : [2] с. 113-126; [3] с. 257-266; [22] с. 23; [24] с. 18-32	2
14	Адюльтер як сімейна криза <i>Літ.</i> : [3] с. 119-172; [12] с. 268-274; [19] с. 91-102; [22] с. 18; [28] с. 318-340	2
15	Розлучення як сімейна криза <i>Літ.</i> : [3] с. 130-142; [9] с. 193-202; [27] с. 120-125; [28] с. 360-368	2
16	Повторний шлюб як сімейна криза <i>Літ.</i> : [3] с. 119-146; [7] с.183-187; [22] с. 24-26; [28] с. 309-318	2
17	Захист ІД32	2
Разом:		34

4.2.2. Перелік практичних занять для студентів заочної форми навчання

Номер заняття	Тема практичного заняття	Кількість годин
1	Сім'я як соціально-психологічний феномен <i>Літ.</i> : [1] с. 43-54; [2] с. 59-67; [3] с. 8-64; [6] с. 233-238; [10] с. 24-36; [13] с. 151-163; [23] с. 8-33; [26] с. 7-22	2
2	Робота психолога з членами сімей, які переживають нормативні сімейні кризи <i>Літ.</i> : [3] с. 136-142; [10] с. 37-75; [12] с. 268-274; [15] с. 84-89; [21] с. 183-187; [25] с. 254-258; [27] с. 85-92	2
3	Робота психолога з членами сімей, які переживають ненормативні сімейні кризи <i>Літ.</i> : [2] с. 8-126; [3] с. 130-142; 252-255; [7] с.183-187; [9] с. 193-202; [11] с. 33-37; [18] с. 90-99; [20] с. 190-199; [22] с. 21-26; [26] с. 47-118; [27] с. 120-125; [28] с. 309-318; 360-368	2
Разом:		6

4.3. Зміст самостійної (у т. ч. індивідуальної) роботи здобувача вищої освіти

Самостійна робота студентів усіх форм здобуття освіти полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до практичних занять, тестування з теоретичного матеріалу. Студенти **денної** форми виконують індивідуальні домашні завдання. Студенти **заочної** форми здобуття освіти виконують контрольну роботу. Вимоги до її виконання та варіанти визначаються методичними рекомендаціями до виконання контрольних робіт, які кожний здобувач вищої освіти отримує у викладача у період настановної сесії. Крім цього до послуг студентів сторінка навчальної дисципліни у Модульному середовищі для навчання, де розміщені Робоча програма дисципліни та необхідні документи з її навчально-методичного забезпечення.

Зміст самостійної роботи студентів денної форми навчання

Номер тижня	Вид самостійної роботи	Кількість годин
<i>Сьомий семестр</i>		
1	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1, підготовка до практичного заняття. Вибір теми ІД31	5
2	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т2, підготовка до практичного заняття. Виконання ІД31	5
3	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т3, підготовка до практичного заняття. Виконання ІД31	5
4	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т4, підготовка до практичного заняття. Виконання ІД31	5
5	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т5, підготовка до практичного заняття. Виконання ІД31	5
6	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т6, підготовка до практичного заняття. Виконання ІД31	5
7	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т7, підготовка до практичного заняття. Виконання ІД31	5
8	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т8, підготовка до практичного заняття. Здача ІД31	5
9	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т9, підготовка до практичного заняття. Вибір теми ІД32	5
10	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т10, підготовка до практичного заняття. Виконання ІД32	5
11	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т11, підготовка до практичного заняття. Виконання ІД32	6
12	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т12, підготовка до практичного заняття. Виконання ІД32	6
13	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т13, підготовка до практичного заняття. Виконання ІД32	6
14	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т14, підготовка до практичного заняття. Виконання ІД32	5
15	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т15, підготовка до практичного заняття. Виконання ІД32	5
16	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т16, підготовка до практичного заняття. Підготовка до тестового контролю Т1-16. Виконання ІД32	3
17	Підготовка до захисту ІД32	3
Разом:		84

4.3.1 Орієнтовна тематика індивідуального домашнього завдання 1 (ІДЗ) для самостійної роботи студентів*

- 1.Закономірності створення щасливої сім'ї.
2. Сімейні ролі як основа гармонійних стосунків шлюбної пари.
3. Як подружжю не стати заручниками емоційної байдужості.
- 4.Психологічні чинники стабільності сучасної сім'ї.
- 5.Типи сімейних систем і їхній вплив на психологічний клімат родини.
- 6.Роль емоційної підтримки у зміцненні подружніх стосунків.
- 7.Психологічні аспекти підготовки молоді до сімейного життя в умовах сучасного суспільства.
8. Проблема ідеалізації партнера на етапі шлюбного вибору.
- 9.Психологічна готовність до прийняття подружніх зобов'язань.
- 10.Особливості подолання першої сімейної кризи молодого подружжя.
- 11.Вплив народження дитини на динаміку подружніх стосунків.
- 12.Психологічні труднощі адаптації до ролі батька і матері.
- 13.Емоційна байдужість як показник відчуження у подружніх стосунках.
- 14.Причини та наслідки зниження емоційної близькості між партнерами.
- 15.Роль спілкування в подоланні сімейних конфліктів.
- 16.Роль сімейного психолога у роботі з подружжям, яке переживає кризу.
- 17.Методи психодіагностики подружньої сумісності.
- 18.Психологічні стратегії підтримки сім'ї у кризовий період.

4.3.2 Орієнтовна тематика індивідуального домашнього завдання 2 (ІДЗ2) для самостійної роботи студентів*

- 1.Смерть дитини як стрес для членів сім'ї.
- 2.Чому виникає подружня невірність?
- 3.Стратегії поведінки подружжя в ситуації розлучення.
- 4.Проблеми повторного шлюбу.
5. Підлітковий вік як виклик для всієї сім'ї: як змінюються ролі батьків і дітей.
6. «Моя дитина вже не дитина»: прийняття дорослішання як етап сімейної кризи.
- 7.Відокремлення дорослої дитини: як навчитися відпускати з любов'ю.
- 8.Батьківська турбота чи контроль: де межа у стосунках із дорослою дитиною.
- 9.Важка хвороба члена сім'ї: випробування на стійкість і взаємопідтримку.
10. Як хвороба одного впливає на психологічний клімат усієї родини.
11. Психологічне переживання втрати: як сім'я долає смерть близької людини.
12. Життя після втрати: що допомагає сім'ї відновитися після горя.
13. Домашнє насильство: чому мовчання не рятує, а руйнує сім'ю.
14. Психологічні механізми виходу з ситуації домашнього насильства.
15. Адюльтер як удар по довірі: чи можливе відновлення подружніх стосунків.
- 16.Розлучення як завершення чи як початок нового етапу життя.
- 17.Діти після розлучення батьків: як допомогти їм адаптуватися.
18. Повторний шлюб: як уникнути помилок минулого.
19. Психологічна готовність до нових стосунків після втрати чи розлучення.
20. Сімейні кризи як можливість для переосмислення життєвих цінностей.

Примітка: *студент може запропонувати власну тему, яка узгоджується із викладачем;

На самостійне опрацювання студентів виносяться визначені у методичних рекомендаціях до практичних занять та самостійної роботи питання з кожної теми. Керівництво самостійною роботою та контроль за виконанням індивідуального завдання здійснюється викладачем згідно з розкладом консультацій у позаурочний час.

Вимоги до виконання контрольної роботи (для студентів заочної форми здобуття освіти) та індивідуального домашнього завдання (для студентів денної форми здобуття освіти) викладені в Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни.

5. Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні інтерактивних, ігрових та мультимедійних технологій навчання у традиційних та інноваційних формах*: лекції-візуалізації (з використанням відео і презентацій), практичних занять (з елементами тренінгу та психодіагностичного дослідження; самостійної роботи (виконання індивідуальних домашніх завдань, підготовка до контрольних заходів,). Під час навчання використовуються такі методи і прийоми як брейнстормінг, бесіда, дискусія, творчі завдання, обговорення у міні-групах.

Використання інформаційно-комунікаційних та технологій дистанційного навчання (сервіс для проведення онлайн конференцій Zoom, Модульне середовище для навчання тощо).

Примітка: *у процесі вивчення освітнього компонента передбачається можливість проведення гостьових і/або виїзних занять, спрямованих на розширення теоретичних знань і формування практичних навичок у реальних умовах професійної діяльності.

6. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою та графіком освітнього процесу. При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування кожного здобувача для перевірки засвоєння теоретичного матеріалу тем та оцінювання результатів роботи на практичних заняттях (розв'язування задач, участь у обговоренні ситуацій);
- тестовий контроль для перевірки засвоєння теоретичного матеріалу тем;
- оцінювання результатів виконання індивідуальних домашніх завдань, що сприяє набуттю теоретичних знань і практичних навичок.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як поточного контролю, так і **підсумкового** контролю, який проводиться з усього матеріалу дисципліни за білетами, попередньо розробленими і затвердженими на засіданні кафедри. Здобувач вищої освіти, який набрав з будь-якого виду навчальної роботи, суму балів нижчу за 60 відсотків від максимального балу, не допускається до семестрового контролю, поки не виконає обсяг роботи, передбачений Робочою програмою. Здобувач вищої освіти, який набрав позитивний середньозважений бал (60 відсотків і більше від максимального балу) з усіх видів поточного контролю і не склав іспит, вважається таким, який має академічну заборгованість. Ліквідація академічної заборгованості із семестрового контролю здійснюється у період екзаменаційної сесії або за графіком, встановленим деканатом відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ».

7. Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію та навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Зокрема, проходження інструктажу з техніки безпеки; відвідування занять з дисципліни є обов'язковим. За об'єктивних причин (підтверджених документально) теоретичне навчання за погодженням із лектором може відбуватись в індивідуальному режимі. Успішне опанування дисципліни і формування фахових компетентностей і програмних результатів навчання передбачає необхідність підготовки до практичних занять (вивчення теоретичного матеріалу з теми, активно працювати на занятті, розв'язувати задачі, брати участь у дискусіях щодо прийнятих рішень при виконанні здобувачами задач).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт у встановлені терміни, передбачені Робочою програмою навчальної дисципліни. Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється за результатами опитування під час практичних занять, тестування й виконання індивідуального домашнього завдання.

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну роботу з дисципліни, має дотримуватися політики доброчесності (заборонені списування, підказки, плагіат, використання штучного інтелекту (без вірного цитування)). У разі порушення політики академічної доброчесності в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені Робочою програмою. Будь-які форми порушення академічної доброчесності під час вивчення навчальної дисципліни не допускаються та не толеруються.

У межах вивчення навчальної дисципліни здобувачам вищої освіти передбачено визнання і зарахування результатів навчання, набутих шляхом неформальної освіти, що розміщені на доступних платформах (<https://courses.prometheus.org.ua>, <https://www.coursera.org>), які сприяють формуванню компетентностей і поглибленню результатів навчання, визначених Робочою програмою дисципліни, або забезпечують вивчення відповідної теми та/або виду робіт з програми навчальної дисципліни (детальніше у Положенні про порядок визнання та зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ).

8. Оцінювання результатів навчання здобувачів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». При поточному оцінюванні виконаної здобувачем роботи з кожної структурної одиниці і отриманих ним результатів викладач виставляє йому певну кількість балів із призначених робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна структурна одиниця (робота) може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної структурній одиниці.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності не допускаються та не толеруються.

Отриманий здобувачем бал за зарахований вид навчальної роботи (структурну одиницю) після її оцінювання викладач виставляє в електронному журналі обліку успішності здобувачів вищої освіти. За умови виконання усіх видів навчальної роботи за результатами поточного контролю протягом вивчення навчальної дисципліни, встановлених її Робочою програмою, здобувач денної форми здобуття освіти з навчальної дисципліни, підсумковим контролем для якої є іспит, може набрати до 60 балів (здобувач заочної форми – до 50 балів). Позитивну підсумкову оцінку здобувач може отримати, якщо за результатами поточного та підсумкового контролів набере від 60 до 100 балів. Семестрова підсумкова оцінка розраховується в автоматизованому режимі в інформаційній підсистемі «Електронний журнал» (ІС «Електронний університет») і відповідно до накопиченої суми балів визначається оцінка за інституційною шкалою та шкалою ЄКТС (див. таблицю Співвідношення...), яка заноситься в екзаменаційну відомість, а також до Індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання студентів денної форми здобуття освіти у 7 семестрі

Сьомий семестр											
Аудиторна робота								Контрольні заходи	Самостійна робота	Семестровий контроль	Разом
Практичне заняття (мінімум – 8 контрольних точок)								Тестовий контроль	ІДЗ**	Іспит	
T*1-2	T3-4	T5-6	T7-8	T9-10	T11-12	T13-14	T15-16	T 1-T16	ІДЗ1	ІДЗ2	
Кількість балів за кожний вид навчальної роботи (мінімум-максимум)											
3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	8-12	2-4	2-4	60-100***
24-40								8-12	4-8	24-40**	

Примітка: * Т – тема навчальної дисципліни; **ІДЗ – індивідуальне домашнє завдання;

***За набрану з будь-якого виду навчальної роботи з дисципліни кількість балів, нижче встановленого мінімуму, здобувач отримує незадовільну оцінку і має її перездати у встановлений викладачем (деканом) термін. Інституційна оцінка встановлюється відповідно до таблиці «Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС».

**Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів
навчання студентів заочної форми здобуття освіти**

Аудиторна робота			Самостійна, індивідуальна робота			Семестровий контроль	Разом	
Сьомий семестр							Сума балів	
Практичне заняття			Контрольна робота			Тестовий контроль	Іспит	
1	2	3	ТП*1	ТП2	ПЗ**	T***1-T16		
Кількість балів за кожний вид навчальної роботи (мінімум-максимум)								
3-5	3-5	3-5	3-7	3-7	7-9	8-12	30-50	
9-15			13-23			8-12	30-50	60-100****

Примітка: * ТП – теоретичне питання; **ПЗ – практичне завдання; ***Т – тема навчальної дисципліни;

****За набрану з будь-якого виду навчальної роботи з дисципліни кількість балів, нижче встановленого мінімуму, здобувач отримує незадовільну оцінку і має її перездати у встановлений викладачем (деканом) термін. Інституційна оцінка встановлюється відповідно до таблиці «Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС».

**Критерії оцінювання за видами робіт
Оцінювання на практичних заняттях**

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування студентів на знання теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією й уміння професійно обґрунтувати прийняті рішення при розв’язуванні задач; результати самостійних робіт.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти на практичних заняттях викладач користується наведеними нижче критеріями:

Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

<i>Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей</i>	<i>Узагальнений критерій</i>
Відмінно (високий) 5	Студент глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов’язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і у письмовій формі), якісне зовнішнє оформлення роботи. Студент не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві-три несуттєві похибки.
Добре (середній) 4	Студент виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь студента має будуватися на основі самостійного мислення. Студент у відповіді допустив дві-три несуттєві помилки.
Задовільно (достатній) 3	Студент виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання структури курсу,

	допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно (недостатній) 2	Студент виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

ІДЗ здобувача вищої освіти оцінюється аналогічно з використанням вищенаведених у таблиці критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (мінімальний позитивний бал – 2 бали, максимальний – 4 бали). При підготовці тез доповідей на конференцію у якості ІДЗ здобувач вищої освіти отримує максимальний бал (4) за його виконання.

Оцінювання результатів тестового контролю

Тест, передбачений робочою програмою, складається із 25 тестових завдань. Максимальна сума балів, яку може набрати студент за результатами тестування, складає 12.

Відповідно до таблиці структурування видів робіт за тематичний контроль здобувач залежно від кількості правильних відповідей може отримати від 8 до 12 балів:

Таблиця – Розподіл балів в залежності від наданих правильних відповідей на тестові завдання

Кількість правильних відповідей	1–13	14–16	17–22	23–25
Відсоток правильних відповідей	0-59	60-74	75-89	90-100
Кількість балів	-	8	10	12

На тестування відводиться 25 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. Студент може також пройти тестування і в онлайн режимі у Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни. Тестування здобувачів вищої освіти у Модульному середовищі для навчання автоматично оцінюються за критеріями, наведеними у таблиці вище.

При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

У випадку, коли студент не виконав індивідуальний план з дисципліни у заплановані терміни без поважних причин, то під час відпрацювання заборгованості при позитивній відповіді йому виставляється оцінка «задовільно».

Оцінювання якості виконання контрольної роботи студентами заочної форми здобуття освіти

Контрольна робота передбачає виконання трьох завдань – два теоретичних і одне – практичне (заповнення форми звітності або окремого розділу (розділів)). Кількість завдань у контрольній роботі залежно від особливостей дисципліни визначає кафедра. Зміст завдань наведено в методичних рекомендаціях до виконання контрольної роботи. При оцінюванні контрольної роботи враховуються якість її виконання та захист, кожен з цих показників оцінюються максимально: кожне з теоретичних питань – 7 балами, практичне завдання 9 балами, загальна максимальна сума балів становить 23.

Таблиця – Розподіл балів між завданнями контрольної роботи здобувача вищої освіти

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал	Потенційні позитивні бали* (середній бал)	Максимальний (високий) бал
Теоретичне питання № 1	3	5	7
Теоретичне питання № 2	3	5	7
Практичне завдання	7	8	9
Всього балів	13		23

Примітка. *Позитивний бал за контрольну роботу, відмінний від мінімального (13 балів) та максимального (23 балів), знаходиться в межах 14-22 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) контрольної роботи.

Кожне завдання контрольної роботи здобувача вищої освіти оцінюється з використанням нижченаведених у таблиці критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (щодо визначення достатнього, середнього та високого рівня досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей).

Таблиця – Критерії оцінювання контрольної роботи

<i>Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей</i>	Узагальнений критерій оцінювання контрольної роботи здобувачів заочної форми навчання
Відмінно (високий) 20-23	Зміст питань розкрито повно і грамотно, правильно використано понятійний апарат; логічний виклад відповіді державною мовою; проявлено творчий підхід та самостійне мислення. Дотримані всі вимоги оформлення контрольної роботи. При написанні допущено дві-три несуттєві похибки.
Добре (середній) 16-19	Зміст питань розкрито повно. Показано володіння понятійним апаратом і фаховою термінологією; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі питань можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання тощо. Відповідь будується на основі самостійного мислення. Дотримані не всі вимоги оформлення контрольної роботи. Допущено дві-три несуттєві помилки.
Задовільно (достатній) 13-15	Зміст питань розкрито неповно. Виявлено знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією. Відповідь будується на рівні репродуктивного мислення, слабкі знання структури курсу, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді. Не дотримано вимог оформлення контрольної роботи.
Незадовільно (недостатній) 0-12	Зміст питань не розкрито. Виявлено розрізнені, безсистемні знання, допущені суттєві помилки у визначенні понять, перекручено їх зміст, виклад матеріалу хаотичний. Не дотримано вимог оформлення контрольної роботи.

Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю (іспит)

Освітня програма передбачає підсумковий семестровий контроль з дисципліни у формі іспиту, завданням якого є системне й об'єктивне оцінювання як теоретичної, так і практичної підготовки здобувача з навчальної дисципліни. Складання іспиту відбувається за попередньо розробленими і затвердженими на засіданні кафедри білетами. Відповідно до цього в екзаменаційному білеті пропонується поєднання питань як теоретичного (в т.ч. у тестовій формі), так і практичного характеру.

Таблиця – Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю здобувачів денної форми здобуття освіти (40 балів для підсумкового контролю)

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал (задовільно)	Потенційні позитивні бали* (середній бал) (добре)	Максимальний (високий) бал (відмінно)
Теоретичне питання № 1	6	8	10
Теоретичне питання № 2	6	8	10
Практичне завдання	12	16	20
Разом:	24		40

Примітка. *Позитивний бал за іспит, відмінний від мінімального (24 бали) та максимального (40 балів), знаходиться в межах 25-39 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) іспиту.

Таблиця – Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю здобувачів заочної форми здобуття освіти (50 балів для підсумкового контролю)

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал (задовільно)	Потенційні позитивні бали* (середній бал) (добре)	Максимальний (високий) бал (відмінно)
Теоретичне питання № 1	8	12	15
Теоретичне питання № 2	8	12	15
Практичне завдання	14	16	20
Разом:	30		50

Примітка. *Позитивний бал за іспит, відмінний від мінімального (30 балів) та максимального (50 балів), знаходиться в межах 31-49 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) іспиту.

Для кожного окремого виду завдань підсумкового семестрового контролю застосовуються критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти, наведені вище (Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти).

Таблиця – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна шкала (Опис рівня досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни)	
		Залік	Іспит/диференційований залік
A	90-100	Зараховано	Відмінно/Excellent – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83-89		Добре/Good – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73-82		Задовільно/Satisfactory – Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з навчальної дисципліни
D	66-72		
E	60-65		
FX	40-59	Незараховано	Незадовільно/Fail – Низка запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0-39		Незадовільно/Fail – Результати навчання відсутні

Семестровий іспит виставляється, якщо загальна сума балів, яку набрав студент з дисципліни за результатами поточного та підсумкового контролю, знаходиться у межах від 60 до 100 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка

«відмінно/добре/задовільно», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом сумі балів відповідно до таблиці Співвідношення.

9. Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Сутність та функції сім'ї.
2. Структурні елементи сім'ї (подружній, батьківський, індивідуальний, сиблінговий).
3. Проблемні сфери сімейних стосунків.
4. Причини виникнення дисфункціональних сімей.
5. Характеристика взаємовідношень між структурними елементами сім'ї (згуртованість, ієрархія, гнучкість, зовнішні і внутрішні кордони, ролева структура).
6. Вплив сім'ї на психічне здоров'я її членів.
7. Вплив сім'ї на психічне здоров'я її членів, які були учасниками бойових дій.
8. Сутність роботи психолога з сім'єю (функції, завдання та обов'язки).
9. Аналіз можливостей та обмежень у роботі сімейного психолога.
10. Психологічна характеристика проблемних клієнтів сімейного психолога.
11. Суть та зміст просвітницької роботи з сім'єю.
12. Суть та зміст психопрофілактичної роботи з сім'єю.
13. Суть та зміст психодіагностичної роботи з сім'єю.
14. Суть та зміст консультативної роботи з сім'єю.
15. Суть та зміст психотерапевтичної роботи з сім'єю.
16. Сутність та завдання підготовки молоді до сімейного життя.
17. Дошлюбний етап та його завдання.
18. Компоненти та рівні психологічної готовності до сімейного життя.
19. Гендерні особливості підготовки до шлюбу.
20. Сутність та структура шлюбного потенціалу особистості.
21. Ознаки фізичної привабливості шлюбного партнера.
22. Ознаки інтелектуально-світоглядної привабливості шлюбного партнера.
23. Ознаки морально-психологічної привабливості шлюбного партнера.
24. Ознаки інтимно-сексуальної привабливості шлюбного партнера.
25. Ознаки матеріально-фінансової привабливості шлюбного партнера.
26. Ознаки господарської привабливості шлюбного партнера.
27. Особливості психологічної діагностики шлюбного потенціалу особистості.
28. Рівні міжособистісної сумісності як співвідношення шлюбних потенціалів партнерів.
29. Сутність сімейної кризи, пов'язаної з прийняттям подружніх зобов'язань.
30. Проблеми взаємної адаптації подружжя.
31. Розподіл сімейних обов'язків як психологічна проблема.
32. Характеристика сімейних ролей за інтелектуально-світоглядною функцією сім'ї.
33. Характеристика сімейних ролей за морально-психологічною функцією сім'ї.
34. Характеристика сімейних ролей за інтимно-сексуальною функцією сім'ї.
35. Характеристика сімейних ролей за господарською функцією сім'ї.
36. Характеристика сімейних ролей за матеріально-фінансовою функцією сім'ї.
37. Робота психолога щодо діагностики сімейних ролей подружжя.
38. Вплив батьківської сім'ї на молоде подружжя.
39. Особливості роботи психолога з молодим подружжям, яке потребує психологічної допомоги.
40. Сутність та ознаки сімейної кризи, пов'язаної з засвоєнням батьківських ролей і прийняттям факту народження дитини.
41. Мотивація вагітності як психологічна проблема.
42. Робота психолога щодо діагностики мотивів вагітності та готовності до виконання батьківських ролей.
43. Характеристика батьківських ролей.
44. Особливості роботи психолога з молодими батьками, які потребують психологічної допомоги.

45. Сутність та ознаки сімейної кризи, пов'язаної з виникненням емоційної байдужості між шлюбними партнерами.
46. Емоційні та поведінкові реакції подружжя при виникненні кризи емоційної байдужості.
47. Особливості роботи психолога зі шлюбними партнерами, які переживають кризу емоційної байдужості.
48. Сутність та ознаки сімейної кризи, пов'язаної з включенням дітей у зовнішню соціальну структуру.
49. Особливості роботи психолога щодо локалізації проблеми у сфері дитячо-батьківських стосунків, індивідуальних особливостей дитини, подружніх стосунків.
50. Сутність та ознаки сімейної кризи, пов'язаної зі вступом дитини у підлітковий вік.
51. Вплив кризи ідентичності дитини підліткового віку на міжособистісні стосунки в сім'ї.
52. Особливості роботи психолога щодо консультування сім'ї з підлітком.
53. Врахування батьками психологічних нормативних завдань підліткового віку.
54. Сутність та ознаки сімейної кризи, пов'язаної з відокремлення дорослої дитини від батьківського дому.
55. Психологічна характеристика процесу сепарації «батьки-дитина».
56. Особливості роботи психолога щодо консультування сім'ї при проблемній сепарації дорослої дитини.
57. Сутність та ознаки сімейної кризи, пов'язаної з виникненням подружньої невірності.
58. Аналіз причин виникнення адюльтеру.
59. Моделі поведінки подружжя при виникненні подружньої невірності.
60. Особливості роботи психолога з сім'єю, яка переживає кризу подружньої невірності.
61. Сутність та ознаки сімейної кризи, пов'язаної з важкою хворобою чи смертю члена сім'ї.
62. Сутність та ознаки сімейної кризи, пов'язаною зі смертю члена сім'ї.
63. Стадії переживання втрати близької людини.
64. Особливості роботи психолога з сім'єю при переживанні кризи, пов'язаною з важкою хворобою члена сім'ї.
65. Особливості роботи психолога з сім'єю при переживанні кризи, пов'язаною зі смертю члена сім'ї.
66. Сутність та ознаки сімейної кризи, пов'язаної з виникненням інцесту чи домашнього насильства.
67. Особливості роботи психолога з сім'єю, яка переживає кризу, пов'язану з домашнім насильством.
68. Особливості роботи психолога з сім'єю, яка переживає кризу, пов'язану з виникненням інцесту.
69. Типи материнської поведінки при виникненні інцесту.
70. Особливості роботи психолога жертвами інцесту.
71. Сутність та ознаки сімейної кризи, пов'язаної з розлученням шлюбних партнерів.
72. Модель розпаду подружніх стосунків.
73. Стратегії поведінки шлюбних партнерів при розлученні.
74. Особливості роботи психолога з сім'єю, яка переживає розлучення.
75. Сутність та ознаки сімейної кризи, пов'язаної з повторним шлюбом.
76. Типологія повторного шлюбу.
77. Труднощі повторного шлюбу.
78. Особливості роботи психолога з членами сім'ї, які переживають кризу повторного шлюбу.

10. Навчально-методичне забезпечення

Освітній процес з дисципліни «Робота психолога з сім'єю» забезпечений необхідними навчально-методичними матеріалами, що розміщені в Модульному середовищі для навчання MOODLE:

1.Курс «Робота психолога з сім'єю». URL:
<https://msn.khmn.edu.ua/course/view.php?id=7268>

2. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи для здобувачів вищої освіти денної форми навчання з дисципліни

3. Методичні вказівки до контрольної роботи для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання з дисципліни «Робота психолога з сім'єю». <https://salo.li/A740F11>

11. Рекомендована література

Основна:

1. Карпова Д. Є. Психологічні умови формування уявлень про сімейні ролі у студентської молоді : дис. ... д-ра філософії: 053. Хмельницький, 2021. 218 с.

2. Кокун О. М., Пішко І. О., Лозінська Н. С., Олійник В. О., Хоружий С. М., Ларіонов С. О., Сириця М. В. Особливості надання психологічної допомоги військовослужбовцям, ветеранам та членам їхніх сімей цивільними психологами : метод. посіб. Київ, 2023. 175 с.

3. Магдисюк Л. І., Федоренко Р. П. Основи психологічного консультування : навч. посіб.. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 360 с.

4. Потапчук Є. М., Карпова Д. Є. Психологічна діагностика сімейних ролей як моделей поведінки подружжя : довідник сімейного психолога. Хмельницький : «PolyLux design print», 2021. 52 с.

Додаткова:

5. Карпова Д., Вербська А. Особливості появи та подолання кризи емоційної байдужості між шлюбними партнерами. *Науковий журнал «Psychology Travelogs» Хмельницького національного університету*. № 3, 2024. С. 167-176.

6. Карпова Д., Румак Т. Психологічні особливості поведінки шлюбних партнерів при розлученні. *Науковий журнал «Психологічні травелогі» Хмельницького національного університету*. № 3, 2023. С. 193-202.

7. Карпова Д. Є. Дошлюбний етап як важливий період формування майбутнього сім'янина: *Габітус* : науковий журнал з соціології та психології. Одеса, 2022. Вип. №41. С. 233–238.

8. Карпова Д. Є., Венцеславська Т. І. Психологічна готовність розлучених людей до вступу у новий шлюб і пріоритети при виборі партнера. *Габітус* : науковий журнал з соціології та психології. Одеса, 2023. Вип. №47, С. 183-187.

9. Консультування в системі психосоціальної допомоги дітям і сім'ям, що опинились у складних життєвих обставинах внаслідок військових дій / авт. кол ; заг. ред. В. Г. Панок, І. І. Ткачук. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2019. 144 с.

10. Кулик І. Особливості консультування сімей, що перебувають у складних життєвих обставинах. *Вісник. Humanitas*, 2022. 3, 33–37.

11. Левицький Н., Потапчук Є. Теоретико-методологічний аналіз проблеми посттравматичного зростання членів сім'ї в умовах війни. *Науковий журнал «Psychology Travelogs» Хмельницького національного університету*. № 2, 2024. С. 184-196.

12. Потапчук Є. М., Карпова Д. Є. Моделі поведінки подружжя в реалізації основних сімейних функцій. *Науковий журнал «Габітус» Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій*. 2021. № 21. С. 268–274.

13. Потапчук Є. М., Качан І. О. Вплив сім'ї та сімейного виховання на формування «Я-концепції» у дітей підліткового віку. *Науковий журнал «Габітус» Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій*. 2022. № 42. С. 84–89.

14. Потапчук Є. М., Серга О. О. Реалізація сім'єю з підлітками функції виховання як психологічна проблема. *Науковий журнал «Габітус» Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій*. 2021. № 21. С. 183–187.

15. Потапчук Є., Карпова Д. Особливості професійної підготовки майбутніх психологів до діагностики шлюбного потенціалу та міжособистісної сумісності пари. Теорія та практика формування особистості як суб'єкта самотворення і самозбереження : *монографія*. Хмельницький: ФОП Цюпак А. А., 2021. С. 151-163.

16. Потапчук Є., Козловська Л. Психологічні труднощі шлюбних взаємин, пов'язані з реалізацією репродуктивної функції. *Науковий журнал «Psychology Travelogs» Хмельницького національного університету*. № 3, 2023. С. 17-27.

17. Потапчук Є., Колесник О. Вплив засобів масової інформації на формування майбутнього сім'янина. *Науковий журнал «Psychology Travelogs» Хмельницького національного університету*. № 3, 2024. С. 29-36.

18. Потапчук Є., Міщенко О. Стратегії подолання стресу жінками та їх стресостійкість в умовах воєнного стану в Україні. *Науковий журнал «Psychology Travelogs» Хмельницького національного університету*. № 3, 2023. С. 90-99.
19. Потапчук Є., Павелко А. Теоретичний аналіз кризи емоційної байдужості подружжя як психологічної проблеми. *Науковий журнал «Psychology Travelogs» Хмельницького національного університету*. № 2, 2023. С. 91-102.
20. Потапчук Є., Потапчук Н. Психологічні ресурси родини в умовах війни. *Науковий журнал «Psychology Travelogs» Хмельницького національного університету*. № 1, 2024. С. 190-199.
21. Потапчук Н. Д., Карпова Д. Є. Вплив батьківської сім'ї на формування дитини як майбутнього сім'янина: *Габітус* : науковий журнал з соціології та психології. Одеса, 2023. Вип. №45. С. 254-258.
22. Потапчук Н. Д., Карпова Д. Є. Формування майбутнього сім'янина як психологічна проблема: *Габітус* : науковий журнал з соціології та психології. Одеса, 2022. Вип. №40. С. 183–188.
23. Потапчук Є. М. Кризи сімейного життя та як їх подолати: довідник сімейного психолога. Хмельницький : ХНУ, 2014. 35 с.
24. Потапчук Є. М. Психологічна діагностика шлюбного потенціалу та міжособистісної сумісності з партнером : довідник сімейного психолога. Хмельницький : «PolyLux design print», 2020. 36 с.
25. Потапчук Є. М. Психологія ревнивця: довідник сімейного психолога. Хмельницький : Поліграфіст, 2015. 40 с.
26. Сантандер Х., Греллан Рьокхольт Е., Селнес А. Групи психологічної підтримки дорослих, які втратили близьких людей внаслідок різних обставин. Методичний посібник. 2017. 151 с.
27. Столярчук О. А. Психологія сучасної сім'ї : навч. посіб. Кременчук : ПП Щербатих О.В., 2015. 136 с.
28. Федоренко Р. П. Психологія сім'ї: навч. посіб. Вид. 3-тє, змін. та доповн. Луцьк : Вежа-друк, 2024. 648 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека університету. [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу: <http://library.khmnu.edu.ua/>.
2. Інституційний репозитарій ХНУ. [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу: <http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/?locale=uk>.
3. Модульне середовище для навчання. [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу: <https://msn.khmnu.edu.ua/>.

13. Матеріально-технічне та програмне забезпечення дисципліни (за потреби)

Інформаційна та комп'ютерна підтримка: ПК, планшет, смартфон або інший мобільний пристрій, проєктор. Програмне забезпечення: програми Microsoft Office або аналогічні, доступ до мережі Інтернет, робота з презентаціями.

Вивчення навчальної дисципліни не потребує використання спеціального програмного прикладного забезпечення, крім загальноновживаних програм і операційних систем.